

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

Ἰησοῦς Χριστός
χθές καὶ σήμερον ὁ Αὐτός καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
(Ἄμβων Ἱ. Μητρ. Ναοῦ)

Τεύχος 86ον ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2026

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΦΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

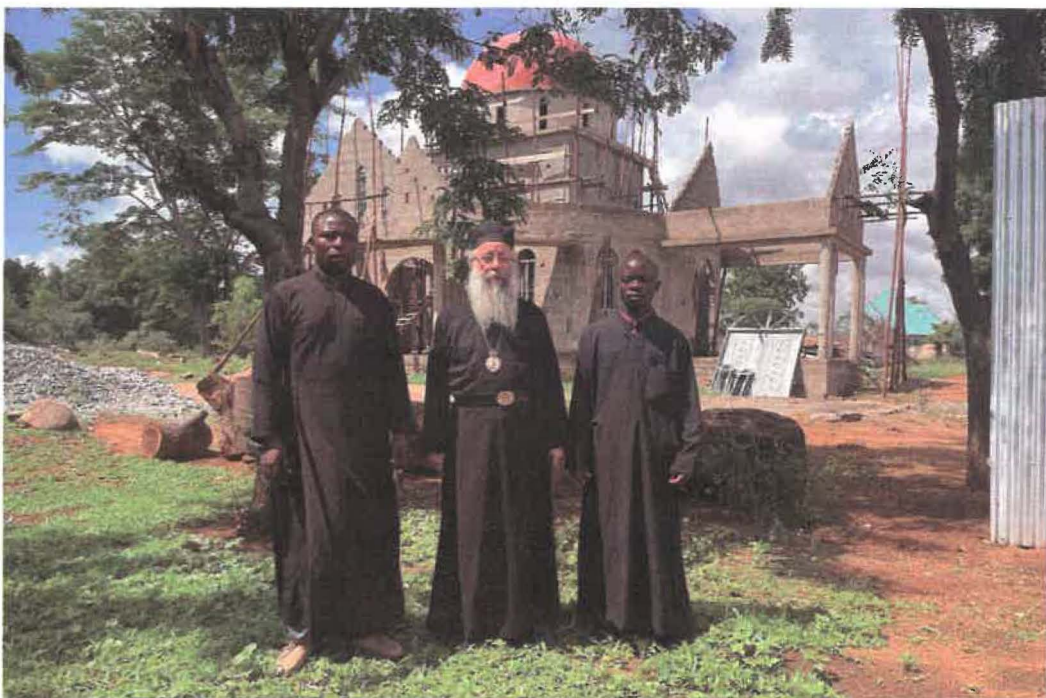
ΛΙΜΝΗΓΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ

ΧΙΟΣ

Ευλόγησις άγιοβασιλόπιτας Βιβλιοθήκης ΑΓ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ (02.01.26)

Ό άνεγειρόμενος δαπάναις Ί.Μ. Χίου Ί.Ν. Άγ. Ίσιδώρου εις Τανζανίαν

Αριθμ. Πρωτ. 119

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΤΧΩΡΗΣΙΣ

* * *

Τιμιώτατοι αδελφοί Τεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Ἐμπλεοὶ ἱεράς συγκινήσεως, εἰσερχόμεθα καί ἐφέτος, Θεία εὐδοκία, εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν, εἰς τὸ στάδιον τῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων, τὸν καιρὸν τῆς νηστείας καὶ τῆς μετανοίας, τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς προσευχῆς, τῆς πνευματικῆς ἐγρηγόρσεως καὶ τῆς φιλαδελφίας, μέ τὰ ὄμματα τῆς καρδίας ἐστραμμένα πρὸς τὸν ζωφόρον Σταυρὸν τοῦ Κυρίου, τὸν ὀδηγοῦντα πάντας ἡμᾶς πρὸς τὸ Ἅγιον Πάσχα, τὸ διανοῖγον τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων τὰς πύλας τοῦ Παραδείσου.

Ἡ ἀρχομένη εὐλογημένη περίοδος εἶναι εὐκαιρία διὰ νά συνειδητοποιήσωμεν ἐκ νέου τὴν ἀλήθειαν τῆς κατὰ Χριστὸν ἀσκήσεως καὶ τὴν ἀρρηκτον σύνδεσιν τῆς μέ τὴν εὐχαριστιακὴν πραγμάτωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις καὶ διαστάσεις τῆς καταυγάζεται ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀσκητισμοῦ οὐδόλως ἀποτελεῖ παρείσακτον στοιχεῖον εἰς τὸν Χριστιανισμόν, οὔτε εἶναι ἀποτέλεσμα ἐπιρροῆς ἐξωεκκλησιαστικῶν δυαλιστικῶν ἰδεολογημάτων. Ἀσκησις εἶναι μία ἄλλη λέξις διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς χριστιανικῆς ὑπάρξεως, συνδέουσα αὐτὴν μέ τὴν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Θεῖαν πρόνοιαν, μέ τὴν ἀνεξάντλητον πνευματικὴν εὐφροσύνην τῆς ἀφιερωμένης εἰς τὸν Χριστὸν ζωῆς, μέ τὴν

αὐθυπέρβασιν καί τήν αὐτοπροσφοράν, τήν φιλόφρονον ἀγάπην, τόν σεβασμόν πρός τήν κτίσιν πᾶσαν.

Ἡ ἄσκησις δέν εἶναι ὑπόθεσις αὐτοβούλων ἐπιλογῶν καί ὑποκειμενικῶν ἰδιαιτεροτήτων, ἀλλά ὑποταγή εἰς τόν κανόνα καί τήν «καθολικήν πείραν» τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποτελεῖ, ὡς ἔχει λεχθῆ, «ἐκκλησιαστικόν», ὄχι «ἀτομικόν», γεγονός. Ἡ ἐν Ἐκκλησίᾳ ζωὴ εἶναι ἀδιαίρετος. Μετάνοια, προσευχή, ταπεινοφροσύνη, συγχωρητικότης, νηστεία, ἔργα εὐποιᾶς, εἶναι ἀλληλένδετα καί ἀλληλοπεριχωρούμενα. Δέν ὑπάρχει εἰς τήν Ὁρθόδοξον παράδοσιν ἄσκησις ὡς αὐτοσκοπός, ἢ ὅποια πάντοτε ὀδηγεῖ εἰς ὑπερεκτίμησιν τῆς ἀτομικῆς προσπάθειας καί τροφοδοτεῖ τάσεις αὐτοδικαιώσεως. Ἡ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστή εἶναι ὁ κατάλληλος χρόνος διὰ τήν βίωσιν τῆς Ἐκκλησίας ὡς τόπου καί τρόπου ἀποκαλύψεως τῶν δωρεῶν τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πάντοτε ὡς πρόγευσις τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὡς τοῦ ἀκρογωνιαίου λίθου τῆς πίστεως ἡμῶν καί τοῦ ὀλοφώτου ὀρίζοντος τῆς «ἐν ἡμῖν ἐλπίδος». Θεοκινήτως ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ κατά τό Σάββατον τῆς Τυροφάγου τήν πανίερρον μνήμην τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων Ἀγίων ἀνδρῶν καί γυναικῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι οἱ ἀρωγοί καί συνοδοιπόροι τῶν πιστῶν εἰς τόν δόλιχον τῆς ἀσκήσεως. Εἰς τό στάδιον τῶν πνευματικῶν ἀγωνισμάτων ἔχομεν εὐδοκοῦντα τόν ἐν Τριάδι Θεόν, σκέπην τήν Παναγίαν Θεομήτορα καί Μητέρα πάντων ἡμῶν, καί πρεσβευτάς τούς Ἁγίους καί τούς μάρτυρας τῆς πίστεως.

Ὁ ὑγιῆς χριστιανικός ἀσκητισμός εἶναι συμμετοχή τοῦ ὄλου ἀνθρώπου, ὡς πνευματικῆς, ψυχικῆς καί σωματικῆς ἐνότητος, εἰς τήν ἐν Χριστῷ ζωὴν, ἄνευ ὑποτιμήσεως τῆς ὕλης καί τοῦ σώματος καί ἄνευ μανιχαϊζούσης συρρικνώσεως τῆς πνευματικότητος. Ὡς ἔχει γραφῆ, ἢ χριστιανική ἄσκησις εἶναι ἐν τέλει «ἀγώνας ὄχι κατά ἀλλά ὑπέρ τοῦ σώματος», συμφώνως καί πρός τό τοῦ Γεροντικοῦ: «Ἡμεῖς οὐκ ἐδιδάχθημεν σωματοκτόνοι, ἀλλά παθοκτόνοι».

Ἀτυχῶς καί ἀστόχως, ὁ χριστιανικός ἀσκητισμός ἐχαρκτηρίσθη ἀπό συγχρόνους διανοητάς ὡς ἄρνησις τῆς χαρᾶς τῆς ζωῆς καί ὡς περιστολή τῆς ἀνθρωπίνης δημιουργικότητος. Οὐδέν ἀναληθέστερον τούτου! Ἡ ἄσκησις, ὡς ἀπαλλαγὴ ἀπό τό ἔχειν καί τήν προσκόλλησιν εἰς τήν κατοχήν πραγμάτων καί, κατ' ἐξοχήν, ὡς ἀπελευθέρωσις ἀπό τό ἐγώ, ἀπό τό «ζητεῖν τά ἑαυτοῦ», ἀπό τό «ἔχειν τοῦ εἶναι μας», εἶναι πηγὴ καί ἐκφρασις γνησίας ἐλευθερίας. Τί ἀληθέστερον ἀπό τήν ἔξοδον ἐκ τῆς

είρκτης τοῦ «ἀτομικοῦ δικαιώματος» καί ἀπό τήν ἀνοικτοσύνην καί τήν ἀγάπην πρὸς τόν συνάνθρωπον, ἀπό τήν ἐσωτερικήν «καλήν ἀλλοίωσιν» καί τήν σταθερότητα εἰς τήν ἐφαρμογήν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ; Τί δημιουργικώτερον τῆς νηστείας, ὅταν αὐτή εἶναι ὀλιστική στάσις ζωῆς καί ἐκφράζη τό ἀσκητικόν καί εὐχαριστιακόν πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν εἶναι «κοινόν ἄθλημα» καί ὄχι ἀτομικόν ἀγώνισμα; Τί ὑπαρξιακῶς συγκλονιστικώτερον ἀπό τήν μετάνοιαν, τήν ἐσωτερικήν μεταστροφήν, ὡς ζωτικήν κατεύθυνσιν πρὸς τήν ἀλήθειαν, τήν ἐκ νέου ἀνακάλυψιν τῆς δυνάμεως τῆς Θείας Χάριτος, τοῦ βάθους τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί τῆς ἐλπίδος ζωῆς αἰωνίου; Εἶναι ἐντυπωσιακόν τό γεγονός ὅτι, ὅταν ἀντικατεστάθῃ ὁ πρωτοχριστιανικός χαρακτήρ τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὡς περιόδου προετοιμασίας διὰ τό Ἅγιον Βάπτισμα εἰς τήν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ἀπό τό «ἦθος τῆς μετανοίας», παρέμεινεν ἡ βίωσις αὐτῆς ὡς «δευτέρου βαπτίσματος». Διὰ τόν λόγον αὐτόν, ἡ περίοδος τῆς νηστείας καί τῆς μετανοίας δέν εἶναι σκυθρωπή. Ἡ ὕμνολογία μας ὁμιλεῖ διὰ τό «ἔαρ τῆς νηστείας» καί ἡ Θεολογία ἀποκαλεῖ τήν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν «πνευματικήν ἀνοιξιν» καί «περίοδον χαρᾶς καί φωτός». Ὅλα αὐτά ἀποκτοῦν ἰδιαιτέραν ἐπικαιρότητα καί ἀξίαν ἐνώπιον τῆς συγχρόνου ἀνθρωπολογικῆς συγχύσεως καί τῶν, πολιτισμικῆς προελεύσεως, νέων ἀλλοτριώσεων.

Μέ αὐτά τά αἰσθήματα καί τὰς σκέψεις, ὑπενθυμίζοντες τοῖς ἐν ἀπάσῃ τῇ δεσποτείᾳ Κυρίου τέκνοις τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ὅτι, κατὰ τήν ἡμέραν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου θά κορυφωθοῦν οἱ ἑορτασμοί ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1400 ἐτῶν ἀπό τοῦ ἔτους 626, ὅτε, πρὸς ἔκφρασιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τήν Θεοτόκον διὰ τήν διάσωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπό ἐπικίνδυνον πολιορκίαν, ἐψάλη «ὀρθοστάδην» εἰς τόν Ἱερὸν Ναόν τῶν Βλαχερνῶν ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος, εὐχόμεθα πρὸς πάντας ὑμᾶς εὐδρομον τό στάδιον τῆς νηστείας, ἐν ἀσκήσει καί ὑπομονῇ, ἐν εὐχαριστίᾳ καί δοξολογίᾳ. Εἶθε, ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ καί ἀγιαζόμενοι ἐν Κυρίῳ, νά βαδίσωμεν τήν ὁδὸν πρὸς τήν πεπληρωμένην χαρὰν τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως Αὐτοῦ.

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή ,βικς'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

ΑΡ. 88

Πρός
Τόν Ἱερόν Κλήρον
καί τόν εὐσεβῆ λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως

«Ἐφθάσαμε στό {26}.

Ἐνα χρόνο πιό κοντά πρὸς τό τέρμα μας.
Τί παρηγοριά αὐτό τό τέρμα ἀφοῦ δέν εἶναι ἀδειανό,
ἀλλά τό πληροῖ ὁ τά πάντα πληρῶν Θεός μας!»
(+Χαλκίδος Νικόλαος)

Χριστιανοί μου!

Ἡ τρισήλιος Θεότης χαρίζει εἰς τήν ἀνθρωπότητα μίαν ἀκόμη ἐνιαύσιον περίοδον, ἕνα ἀκόμη ἔτος σωτήριο, ἔτος δηλαδή πού μᾶς ὀδηγεῖ πλησιέστερον πρὸς τό πέρας τοῦ βίου μας καί μᾶς καλεῖ νά ἐργασθῶμεν διά τήν σωτηρίαν μας. Αὐτό ἄλλωστε σημαίνει σωτήριο ἔτος 2026. Σημαίνει ὅτι ἔχουν παρέλθει 2026 ἔτη, ἀφ' ὅτου «σωτηρία τῷ κόσμῳ γέγονεν», ἀφ' ὅτου «ἐτέχθη ἡμῖν... Σωτήρ, ὃς ἐστίν Χριστός Κύριος».

Πῶς ὅμως θά διέλθωμεν τό ἔτος αὐτό, πῶς θά ἐργασθῶμεν διά νά ἀποβῆ πρὸς σωτηρίαν μας; Ἡ ἐποχή, εἰς τήν ὁποίαν ζῶμεν, εἶναι χρόνος μεταπτωτικός καί παρουσιάζεται ὡς ἐποχή ἀποστασίας ἀπό τό θέλημα, τόν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Θεσμοί αἰωνόβιοι, ὅπως ἡ οἰκογένεια, κλονίζονται. Δομαί κοινωνικά, πού ἔχουν δοκιμασθῆ, ναρκοθετοῦνται. Ἀξίαι πνευματικά, ὅπως τό δίκαιον, ἡ τιμή, ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου, ποδοπατοῦνται

ἀσυστόλως. Τό ἀνθρώπινον πρόσωπον ἀμαυρώνεται. Αἱ πτέρυγες τῆς ψυχῆς, διά πτήσεις πέραν τοῦ φθαροῦ καί τοῦ ἐφημέρου, ψαλιδίζονται. Ἐνας λίβας καυστικός ὑλοφροσύνης ὑπεισέρχεται εἰς πλείστας ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, διά νά μαράνη πᾶσαν εὐγενικήν προσπάθειαν. Ἡ σύνολη εἰκὼν τοῦ κόσμου εἶναι ἀνησυχητική, εἶναι ἀτελής.

Ὁ τέλειος ἄνθρωπος, γράφει ὁ ἅγ. Εἰρηναῖος, ἀποτελεῖται ἀπό ψυχῆ, πού ἔλαβε τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καί συνεδέθη μέ τήν κατ'εἰκόνα Του πλασθεῖσαν σάρκα. Κατά τόν ἅγ. Γρηγόριον τόν Παλαμᾶν «ὁ πνευματικός ἄνθρωπος ἐκ τριῶν ὑφίσταται· χάριτος Πνεύματος ἐπουρανίου, ψυχῆς λογικῆς καί γῆϊνου σώματος». Ὁ ἄνθρωπος, λοιπόν, ὑποτασσόμενος εἰς τό Ἅγιον Πνεῦμα, γίνεται πνευματικός, ἀποκτᾶ τάς ἀνεκτιμήτους ἀρετάς, πού ὁμορφαίνουν τήν ζωὴν του καί τόν κόσμον: «ὁ δέ καρπός τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια» (Γαλ. ε' 22-23). Αὐτά τά δῶρα τοῦ Ἁγ. Πνεύματος εὐχομαι, Χριστιανοί μου, νά ἔχωμεν καί νά ἐργασθῶμεν κατά τήν διάρκειαν τοῦ νέου ἔτους.

Ἡ ἀγάπη εἶναι «ἡ πρώτη καί μεγάλη ἐντολή», ἐπί τῆς ὁποίας «ὁλος ὁ νόμος καί οἱ προφῆται κρέμονται». Ἡ ἀγάπη εἶναι νά προσφέρῃσαι, νά θυσιάζῃσαι πρὸς χάριν τοῦ ἄλλου, εἶναι ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ἐχομεν ἀγάπην, ἐάν τηρῶμεν τάς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, γράφει ὁ μαθητής τῆς ἀγάπης.

Ἡ χαρά εἶναι ἡ μετοχή εἰς τήν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. «Χαίρετε» εἶναι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ μετά τήν Ἀνάστασιν Του. «Χαράς τά πάντα πεπλήρωται τῆς Ἀναστάσεως τήν χάριν εἰληφότα» ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας.

Ἡ εἰρήνη εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ, διαφορετικόν ἀπό τὰς ὑποσχέσεις τοῦ κόσμου «Εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν». Εἶναι ἢ «ἄνωθεν εἰρήνη», ἢ συμφιλίωσις τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν ἑαυτὸν του, μέ τόν Θεόν, μέ ὅλον τόν κόσμον.

Ἡ μακροθυμία εἶναι ἢ ἀρετὴ τῆς μιμήσεως τῆς φιλανθρωπίας καί τῆς ἐλεημοσύνης τοῦ Θεοῦ, ἢ ὑπομονή καί ἢ ἀμνησικακία, ἢ ἀνοχή καί ἢ συγχωρητικότητα. «Μακροθυμεῖτε πρὸς πάντα» γράφει ὁ Απόστολος τῶν ἐθνῶν καί «μακροθυμήσατε, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου» προτρέπει ὁ ἀδελφόθεος.

Ἡ χρηστότης εἶναι ἢ χρησιμότης καί ἢ ἀνεκτικότητα. Ὁ χρηστός ἄνθρωπος γίνεται διάκονος τῶν ἄλλων, μιμεῖται τόν Κύριον τόν δόντα «τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν», ἀλλὰ καί ἀνέχεται καί καταδέχεται ὅλους τοὺς ἄλλους «Χρηστός ἐστὶν ὁ Κύριος ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καί πονηρούς».

Ἡ ἀγαθωσύνη εἶναι ἢ ἐξωτερίκευσις τῆς ἀγάπης πρὸς τόν ἄλλον «ἐάν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν, ἐάν διψᾷ, πότιζε αὐτόν». Διὰ τῆς ἀγαθωσύνης νικᾶται ὁ πονηρός, «νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τό κακόν», καί μιμούμεθα τό Θεόν, ὁ Ὅποιος «τόν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηρούς καί ἀγαθούς καί βρέχει ἐπὶ δικαίους καί ἀδίκους».

Ἡ πίστις εἶναι τό θεμέλιον τῆς ἀρετῆς, ἢ στροφή τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεόν, ἢ ἀναζήτησις τοῦ θείου προσώπου Του. Εἶναι ἕξοδος ἀπό τόν κλοιόν τοῦ πτωχοῦ καί μικροῦ ἑαυτοῦ μας πρὸς ἕνα κόσμον ὑπερβατικόν καί οὐράνιον. Εἶναι «ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τόν κόσμον».

Ἡ **πραότης** σημαίνει, κατά τόν ἅγ. Ἰωάννην τῆς Κλίμακος νά παραμένῃ ἀκίνητος καί ἀτάραχος ἡ ψυχὴ καί εἰς τὰς προσβολὰς καί τὴν ὑποτίμησιν, καί εἰς τοὺς ἐπαίνους. Ἡ **πραότης**, κατά τόν ἅγ. Νεκτάριον, εἶναι μία ἡρεμία ἀγαθῆς ψυχῆς, πού ἀγαπᾷ τόν Θεόν καί τόν πλησίον.

Ἡ **ἐγκράτεια** εἶναι μία καθολικὴ ἀρετὴ, πού περιλαμβάνει ὅλας τὰς ἀρετάς. Ὁ ἅγ. Διάδοχος Φωτικῆς ἐξηγεῖ: «Ἡ ἐγκράτεια εἶναι τό γενικόν ὄνομα ὅλων τῶν ἀρετῶν, γιατί τίς περικλείει ὅλες μέσα της, δι' αὐτό ὁ ἐγκρατευόμενος πρέπει νά ἐγκρατεύεται σέ ὅλα... Πρέπει ὁ ἐγκρατευόμενος νά καλλιεργῇ φιλόπονα ὄχι μόνο τίς ἀρετές, πού ἔχουν ὡς ἐπίκεντρον τό σῶμα, ἀλλά καί ἐκεῖνες πού ἔχουν τὴν δύναμη νά καθαίρουν καί νά λαμπρύνουν τόν ἐσωτερικόν ἄνθρωπον».

Χριστιανοί μου!

Αὐτό συμβουλεύει καί προτρέπει ἡ Ἐκκλησία μας νά εἶναι τό περιεχόμενον τῆς ζωῆς μας κατά τό νέον ἔτος. Νά ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πνευματικὴν μας πορείαν. Νά δώσωμεν εἰς τό Ἅγιον Πνεῦμα τό τιμόνι τῆς ζωῆς μας. Νά καλλιεργήσωμεν τοὺς καρπούς Του, μέ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, διότι «τά καλά (ἔργα) οὐ τῆς ἡμετέρας ἐπιμελείας δεῖται μόνον, ἀλλά καί τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας», κατά τόν ἱ. Χρυσόστομον.

Εὐχόμεθα λοιπόν τό σωτήριο ἔτος 2026 νά εἶναι ἔτος ἀγάπης, χαρᾶς, εἰρήνης, μακροθυμίας, χρηστότητος, ἀγαθωσύνης, πίστεως, πραότητος, ἐγκρατείας, νά εἶναι ἔτος ἀγιοπνευματικόν, νά εἶναι ἔτος Θεοῦ.

ΜΕΤΑ ΠΑΤΡΙΚΩΝ ΕΥΧΩΝ

+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΜΑΡΚΟΣ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ.90
ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Πρός

Τόν Ἱερόν Κλήρον

καί τόν εὐσεβῆ λαόν

τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως

Εἰς τό Σύμβολον τῆς Πίστεως ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική. Ἐρμηνεύοντες αὐτάς τās ιδιότητας τῆς Ἐκκλησίας δυνάμεθα νά εἴπωμεν ὅτι τό «Μία» ἀναφέρεται εἰς τό ἕνα Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τό «Ἁγία» ἀναφέρεται εἰς τό ὅτι ἀγιάσθηκε ἀπό τήν Κεφαλήν Της, πού εἶναι Ἁγία, τό «Καθολική» ἀναφέρεται εἰς τό ὅτι περιέχει ὅλην τήν ἀλήθειαν, συνεπῶς ταυτίζεται μέ τό «οἰκουμενική» καί μέ τό «Ὁρθόδοξη», καί τό «Ἀποστολική» ἀναφέρεται εἰς τό ὅτι στηρίζεται ἐπί τό θεμέλιον τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καί τῶν Ἁγίων Πατέρων, πού εἶναι οἱ κατά φύσιν καί κατ' οὐσίαν διάδοχοί των.

Καί αἱ τέσσαρες αὐταί ιδιότητες τῆς Ἐκκλησίας συγκλίνουν εἰς τό ὅτι ἡ Ἐκκλησία συνδέεται καί ταυτίζεται μέ τήν Ὁρθοδοξίαν. Διά τοῦτο ἀναφερόμενοι εἰς τήν Ὁρθοδοξίαν τήν συνδέομεν μέ τήν Ἐκκλησίαν καί ἀναφερόμενοι εἰς τήν Ἐκκλησίαν τήν συνδέομεν μέ τήν Ὁρθοδοξίαν, συνεπῶς ὁμιλοῦμεν περί Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Αὐτό εἶναι πολύ βασικόν, διότι ἡ Ὁρθοδοξία ἀποξενωμένη ἀπό τήν Ἐκκλησίαν γίνεται μία ἀπλή ἰδεολογία καί ἡ Ἐκκλησία ἀποκεκομμένη ἀπό τήν

Ὄρθοδοξίαν γίνεται ἀπλῶς μία ἀνθρώπινη διοικητική οργάνωσις.

Χριστιανοί μου,

Ἡ λέξις Ὄρθοδοξία ἀποτελεῖται ἀπό δύο λέξεις: «ὄρθή» καί «δόξα». Δόξα σημαίνει ἀφ' ἑνός τήν δοξασίαν, τήν γνώμην, πού ἔχομεν περί οἴουδήποτε θέματος, ἀφ' ἑτέρου τήν δοξολογίαν. Αἱ δύο αὐταί ἔννοιαι συμπορεύονται καί ἀλληλοσυμπληροῦνται. Συνεπῶς ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ σημαίνει τήν ἀληθινήν δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ.

Ὡς ἐκ τούτου τά κύρια σημεῖα, πού ἀποτελοῦν τήν γνήσιαν ἀποστολικήν πίστιν καί παράδοσιν εἶναι τρία, ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ἡ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ καί ἡ ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ. Καί τά τρία εἶναι ἐνωμένα, οὕτως ὥστε ἡ ἀπόσπασις τοῦ ἑνός ἐξ αὐτῶν νά συνιστᾷ ἀλλοίωσιν τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, γενικῶς τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστός μέ τήν ἐνσάρκωσίν Του ἔκανε τήν Ἐκκλησίαν Σῶμά Του καί ἐπομένως εἰς αὐτήν ἐδόθησαν ὅλα τά χαρίσματα τοῦ Ἁγ. Πνεύματος. Ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἐκεῖ εἶναι καί τό Ἅγιον Πνεῦμα.

Ἡ Ὄρθοδοξία εἶναι ἡ ὄρθή πίστις τῆς Ἐκκλησίας. Διά τοῦτο συνδέονται ἡ Ἐκκλησία μέ τήν Ὄρθοδοξίαν. Δέν εἶναι κάτι ἄλλον ἢ Ὄρθοδοξία ἀπό τήν Ἐκκλησίαν. Αὐτή ἡ ὄρθή πίστις συνίσταται εἰς τό κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων, πού κατέχει ἡ Ἐκκλησία, εἰς τό Σύμβολον τῆς Πίστεως, πού εἶναι ὁ «ἀμετάβλητος κανὼν» τῆς ἀληθείας, τῆς ζωῆς καί τῆς σωτηρίας, καί ἡ βίωσις τῆς ὅλης οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ μέσα εἰς τόν χῶρον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ **Θεία Εὐχαριστία** εἶναι ἡ προᾶξις τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι αὐτή, πού μᾶς δίδει τήν βεβαιότητα ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό πραγματικόν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τήν Θείαν Εὐχαριστίαν μετέχομεν τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Ἐπίσης εἰς τήν Θείαν Εὐχαριστίαν, διά τῶν εὐχῶν, πού λέγονται, ὁμολογεῖται ὅτι ὁ Θεός ἐδημιούργησε καί συντηρεῖ τόν κόσμον, ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ὁ Σωτήρ τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, καί ὅτι ὀλόκληρος ὁ ἄνθρωπος (ψυχή – σῶμα) δύναται νά θεωθῇ. «Ἡμῶν σύμφωνος ἡ πίστις τῇ Εὐχαριστία καί ἡ Εὐχαριστία βεβαιοῖ τήν πίστιν» (Ἅγιος Εἰρηναῖος, ἐπίσκοπος Λυῶνος).

Ἔτσι φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ἐνότης μεταξύ Ἐκκλησίας, Ὁρθοδοξίας καί Θείας Εὐχαριστίας, ἐφ' ὅσον δέν νοεῖται Ἐκκλησία ἐκτός Ὁρθοδοξίας καί Θείας Εὐχαριστίας, ἀλλά οὔτε Θεία Εὐχαριστία ἐκτός Ἐκκλησίας καί Ὁρθοδοξίας. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ ἀληθινή πίστις τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι ἡ ἀληθινή προᾶξις τῆς Ἐκκλησίας.

Χριστιανοί μου,

Ἐπαρξίς Ἐκκλησίας μέ Ὁρθοδοξίαν χωρίς Θείαν Εὐχαριστίαν ἢ ὑπαρξίς Ἐκκλησίας μέ Θείαν Εὐχαριστίαν χωρίς Ὁρθοδοξίαν εἶναι «κακογνωμοσύνη» καί αἰρετικόν «διδασκαλεῖον». Διά τοῦτο ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Αποστολική Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία, ἐντός τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἡ πραγματική Θεία Εὐχαριστία.

ΜΕΤΑ ΠΑΤΡΙΚΩΝ ΕΥΧΩΝ

+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. 89

Πρός

Τόν Ιερόν Κλήρον

της καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως καί κυρίως πρὸς τὰ ἀγαπητὰ παιδιά ἡμῶν

Παιδιά μου !

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔβαλε τὸν ἄνθρωπο μέσα στὸν Παράδεισο. Ἐκεῖ, κάθε δειλινό, κατέβαινε ὁ Θεός καί ὁ ἄνθρωπος εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ συνομιλεῖ μαζί Του. Ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Παράδεισο, ἐξαιτίας τῆς παρακοῆς πού ἔδειξε στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐστέρησε αὐτὴ τὴν εὐλογημένη συνομιλία. Στὴν θέση της ὅμως ὁ Θεός ἐχάρισε στὸν ἄνθρωπο τὴν δυνατὴ μιᾶς ἄλλης ἐπικοινωνίας μαζί Του. Τοῦ ἐχάρισε τὴν προσευχή. Ἡ προσευχή εἶναι ἡ συνομιλία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Κύριο καί Θεό του. Ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός, εὐρισκόμενος στὴν γῆ, προσευχόταν. Κορυφαία προσευχή τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐκείνη στὴ Γεθσημανῆ. Ἀκόμη καί ἐπάνω στὸν Σταυρό προσεύχεται στὸν Θεό Πατέρα νὰ συγχωρήσει ἐκείνους πού Τὸν σταύρωσαν. Σέ ἐμᾶς μάλιστα ἔδωσε τὴν ωραιότερη προσευχή, τὸ «Πάτερ ἡμῶν». Ἀλλά καί ἡ Παναγία

μας είναι πρόσωπο προσευχῆς. Ὁ Ἄγγελος τὴν ἐπισκέπτεται, κατὰ τὸν Εὐαγγελισμό, ἐνῶ προσευχόταν. Καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς προτρέπει νὰ προσευχόμεθα διαρκῶς στὸν Θεό.

Στὸ πνευματικὸ αὐτὸ πλαίσιο ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν προσφέρει σέ ἐσᾶς, τὰ εὐλογημένα καὶ ἀγαπητὰ παιδιά μας, τὸ δικό σας **ΠΡΟΣΕΥΧΗΤΑΡΙΟ**. Ἐνα δικό σας βιβλίο μέ προσευχές, πού πρέπει νὰ τίς διαβάσετε κάθε μέρα καὶ σέ κάθε περίσταση τῆς ζωῆς σας. Μέ αὐτὸ τὸν τρόπο θά ἔχετε κοντά σας τὸν Θεό, θά συνομιλεῖτε μαζί Του, θά Τὸν παρακαλεῖτε νὰ σᾶς χαρίσει ὅ,τι καλὸ καὶ ὠφέλιμο ἐπιθυμεῖτε. Καὶ Ἐκεῖνος, πού σᾶς ἀγαπᾷ τόσο πολὺ, θά ἀκούει τὴν προσευχή σας καὶ θά σᾶς χαρίσει φῶτιση, υἰγεία, πρόοδο καὶ ὅλα τὰ εὐλογημένα ἀγαθὰ.

Γι' αὐτὸ συνιστοῦμε στοὺς Ἱερεῖς, τοὺς Κατηχητὲς καὶ τοὺς γονεῖς σας νὰ προμηθευθοῦν ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητροπολή μας τὸ **ΠΡΟΣΕΥΧΗΤΑΡΙΟ**, πὸν ἀποτελεῖ ἕνα ὠραῖο δῶρο γιὰ ἐσᾶς, τὰ ἀγαπητὰ καὶ ἀκριβὰ μας παιδιά.

ΜΕΤΑ ΠΑΤΡΙΚΩΝ ΕΥΧΩΝ
+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
ΜΑΡΚΟΣ

Θ. Λειτουργία Τριῶν Ἱεραρχῶν μέ τό Ἱερόν Βῆμα γεμάτον ἀπό μαθητάς (30.01.26)

Θεοφάνεια εἰς Ἱ.Μ. Ναόν Χίου (06.01.26)

ΤΙΜΗ ΝΑΥΑΡΧΟΥ

Εἰς τόν τάφον τοῦ Κανάρη

Εἰς τό Πολεμικόν Μουσεῖον

ΚΩΝ. ΚΑΝΑΡΗ (18.01.26)

Πρό τῆς καρδιᾶς τοῦ Κανάρη

Εἰς τὴν Παλαιάν Βουλὴν

Διανομή Κ.Δ. και Όμηρου εις μαθητάς Γυμνασίου

Ό Φιλολόγος Ιεράρχης διδάσκει Αρχαία Έλληνικά
μαθητάς Γυμνασίου Βροντάδου (18.02.26)

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

τοῦ Αἰδεσιμολογ. Πρωτοπρ. κ. Γεωργίου Φραγκιαδάκη,
τ. Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν τῆς Ἱ.Σ.Ἐ.Ἐ.

Στό Σύμβολο τῆς Πίστεως ὁμολογοῦμε πίστη «*Εἰς Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν*». Τό «**Μία**» εἶναι συσσωμάτωση στὸν Χριστό, μία ποιμνη ὑπὸ Ἐνα Ποιμένα^[1]. Ὡς «**Ἁγία**» δοῶ «*ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι*», καὶ οἱ Ἀπόστολοι «*ἐπλήσθησαν Πνεύματος Ἁγίου*^[2]. Εἶναι καὶ «**Καθολικὴ**» ὡς ἁγιαστικὴ καὶ σωστικὴ ὄλων. Ἡ «**Ἀποστολικὴ**» Ἐκκλησία ἀπλώθηκε μέ τό λόγο τῶν Ἀποστόλων, ἐνσωμάτωσε τό ἀποστολικό ἔργο καὶ εἶναι διαρκῶς ἀποστελλομένη. Εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς ἱεραποστολῆς «*ἐντός καὶ ἐκτός τῶν τειχῶν*». «*Ἐκκλησία χωρίς Ἱεραποστολή εἶναι... χωρίς ἀποστολή!*» (Ἀναστάσιος Τιράνων).

Ὁ Ἀναστάς Κύριος ἔδωσε ἐντολή στοὺς Μαθητές Του νά διδάξουν τόν κόσμον^[3]. Ἐκεῖνοι οἱ πρῶην ἀγράμματοι ἄλιεις ἀλλά νῦν Πνευματοφόροι, ἔσπευσαν νά ἐντάξουν τοὺς λαοὺς στή «**Νέα Κιβωτό τῆς Χάριτος**».

Οἱ διωγμοὶ καὶ οἱ αἰρέσεις δυσχέραναν τό ἔργο. Ὅμως τόν 7^ο αἰῶνα ὁ Ἰλαρίων ἀπὸ τῆ Γάζα κατηχεῖ Ἄραβες νομάδες. Τόν 8^ο αἰῶνα ὁ Γρηγόριος γίνεται «**Φωτιστής**» τῶν Ἀρμενίων καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος ὀργανώνει ἱεραποστολή στή Φοινίκη. Βόρειοι λαοὶ εὐαγγελίζονται τόν 9^ο αἰῶνα καὶ ἀκολουθοῦν (10^ο αἰῶνας) οἱ Σλάβοι μέ τοὺς ἁγίους Κύριλλο καὶ Μεθόδιο.

Μέ τήν Ίεραποστολή άρχισε τό έργο της ή Άποστολική Διακονία τής Έκκλησίας τής Ελλάδος (1936). Έπιτυχής, αλλά και δύσκολος άγώνας γίνεται σήμερα στήν Αφρική, μέ τίς ευλογίες - οδηγίες του Άρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, Πάπα και Πατριάρχου Αφρικής κ. Θεοδώρου Β'.

Η Ίεραποστολή διακρινόμενη σέ έσωτερική και σέ έξωτερική, προϋποθέτει θυσιατική έπιλογή, καλή διαπροσωπική σχέση, χαμόγελο στά συνήθη, σοβαρότητα στά δύσκολα, σιωπή στά τραγικά. Μαζί μέ τήν προσευχή απαιτείται και διάκριση. Η άποστροφή δέν οικοδομεί και ό αστόχαστος έναγκαλισμός ίσως διχάσει. Η πνευματική καλλιέργεια είναι προϊόν προσευχής και έρευνας. Υπόψη πάντα ότι "Ο νόμος Σου μελέτη μου είναι" (Ψαλμός 118).

Μέ τήν άδεια του Σεπτού Ποιμενάρχου μου και τήν ευλογία του Πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής πάλαι Κυρου Πέτρου και νυν Θεοδώρου, έπεχείρησα άρκετές Ίεραποστολές άμέσως πρός τούς Όμογενείς άδελφούς, έμμέσως δέ πρός έτερόθρησκους. Για τούς πρώτους ζήτησα από τήν Έλληνική Πολιτεία τά ακόλουθα:

α'. Διαρκής παρουσία Ιερέως,

β'. Τοποθέτηση δασκάλων τής έλληνικής γλώσσας,

γ'. Πρόγραμμα φιλοξενίας Έλληνοπαίδων στήν Πατρίδα.

Μέ τούς δεύτερους ανέπτυξα άγαπητικές σχέσεις, κατήχησα πολλούς στό Κονγκό, στή Ν. Αφρική, στή Μποτσουάνα και στή Μαδαγασκάρη. Και βέβαια διατηρώ ακόμη άλληλογραφία μέ άρκετούς, ιδίως Νεοζηλανδούς.

Περιορίζομαι έφεξής στην έμπειρία μου στη **Μαδαγασκάρη**. Κλήθηκα εκεί από τον τότε Έπίσκοπο Μακαριστό Νεκτάριο (Κελλή, +2004) τό έτος 1995, αλλά μέ είχε καλέσει στη Λ. Αμερική ό Μητροπολίτης Buenos Aires Κυρός Γεννάδιος (Χρυσουλάκης +2016). Παράλληλα είχα γνωρίσει τον Τεραπόστολο Κορέας και Ινδιών π. Ίγνάτιο Σεννή και είχαμε συζητήσει τά σχετικά μέ την Όρθόδοξη Τεραποστολή. Τό 2004 εξέλέγη Έπίσκοπος Μαδαγασκάρης και άρχισε νά μέ καλεϊ, αλλά είχα ύποχρεώσεις στη Νότιο Αφρική, Μποτσουάνα και Ναμίμπια. Μόλις τό 2014 μπόρεσα νά βρεθώ στην εκεί Έκκλησία, την ίδια περίοδο μέ τον Αρχιμανδρίτη Γρηγόριο Παπαθωμά, νύν Μητροπολίτη Περιστερίου.

Η νήσος Μαδαγασκάρη είναι σχεδόν μία ήπειρος (587 km²) στον Ινδικό ώκεανό. Άνεξάρτητη από τή Γαλλία (1958 - 1960) έξακολουθεί έξαρτημένη οικονομικά από την ευρωπαϊκή αυτή χώρα.

Τό 50% των κατοίκων είναι άνιμιστές, τονίζοντας την άδιάσπαστη ένωση των ζωντανών μέ τούς νεκρούς. 45% είναι Χριστιανοί (Ρωμ/κοί και Προτεστάντες), ενώ μόλις 7% ακολουθοϋν τό Ισλάμ.

Στή χώρα δραστηριοποιείται ή Όρθόδοξη Ί. Μητρόπολη Μαδαγασκάρης, μέ κανονική έξάρτηση από τό Πατριαρχείο Αλεξανδρείας.

Έλληνες δέν ύπάρχουν στη χώρα, πλην του Π. Ταλούμη, έπιτυχημένου επιχειρηματία, πού στηρίζει λίγο την Μητρόπολη. Άν και τό προσδόκιμο ζωής είναι 55- 60 έτη,

βρῆκα Μαλαγάσιους πού θυμοῦνταν τήν επίσκεψη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου. Τοῦτο ἔγινε τό 1957, κατά τήν ἔξορία του στίς κοντινές ΣεϿχέλλες (ἀπόσταση 1850 χιλιόμετρα).

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή στή Μαδαγασκάρη ἄρχισε τό 1994 ἀπό τόν Μακαριστό Ἀρχιμανδρίτη Νεκτάριο Κελλῆ, μέ βοηθό τό νεαρό Θεολόγο Γεώργιο Βλαδιμήρου, νῦν Μητροπολίτη Γουϊνέας, ἐκπρόσωπο τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας στήν Ἀθήνα κ. Γεώργιο.

Σημαντικό ρόλο στό ξεκίνημα εἶχε καί ἡ Μοναχή τοῦ Ὁσίου Παταπίου Νεκταρία Παραδείση, στήν ὁποία ὀφείλεται ἡ ἐνεργοποίηση ὄλων τῶν πιστῶν στή Θεία Λειτουργία καί στίς ἄλλες ἱερές Ἀκολουθίες. Σήμερα ἡ ἐκλεκτή Μοναχή ἐργάζεται ἱεραποστολικῶς στήν Καλκούτα τῶν Ἰνδιῶν.

Τό 1997 ἰδρύθηκε μέ Πατριαρχικό καί Συνοδικό Τόμο ἡ Ἱερά Ἐπισκοπή Μαδαγασκάρης, μέ τά νησιά Mauritius, Comoros, Mayotte καί Reunion. Τό 2012 ἀνυψώθηκε σέ Μητρόπολη, ἐνῶ πρόσφατα ἀποσπάστηκαν καί ἔγιναν Ἐπισκοπές τό Βόρειο καί τό Νότιο τμήμα τῆς χώρας.

Ὁ ἴδιος βρῆκα 70 ὀργανωμένες Ἐνορίες μέ ἀνεκτό Ἱερό Ναό καί 25 ὑπό διοργάνωση μέ χορτοκαλύβες ἢ καί χρήση οἰκιῶν. Ὑπηρετοῦσαν (2014) 34 Ἱερεῖς καί 2 Διάκονοι, πλάϊ στούς ὁποίους ὑπῆρχαν ἰσάριθμοι Κατηχητές. Στένος συνεργάτης τοῦ Σεβ. Μ. Ἰγνατίου ἦταν ὁ Μικραγιαννανίτης Πολύκαρπος Διαμαντόπουλος, νῦν Ἐπίσκοπος Μπούνιας (Κονγκό).

Ἡ ἀπέραντη Μαδαγασκάρη ἦταν διαιρεμένη σέ πέντε Ἀρχιερατικές περιφέρειες. Ὁ Μητροπολίτης Ἰγνάτιος βρισκόταν συνεχῶς σέ ἀνεγέρσεις Ἱερῶν Ναῶν ἢ σέ ἀνακαινίσεις ἄλλων, ἐνῶ κάθε Κυριακή λειτουργοῦσε ὡς ἀπλός Ἱερεὺς σέ κάποιο χωριό.

Τό πρῶτο εὐχάριστο πού διεπίστωσα ἦταν ἡ τάση πολλῶν χωριῶν νά θέλουν νά ἐνσωματωθοῦν στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀλλά τοῦτο ἤθελε καί ἔμπρακτη ἀνταπόκριση ἀπό μέρος μας, ὅπως Ἱερέα, δασκάλα, ἰατρό, φάρμακα κ. ἄ. εἶδη, τά ὁποῖα παρεῖχε ἀφειδῶς ἡ Ρωμαιοκαθολική Ἱεραποστολή. Ὁ Μητροπολίτης Ἰγνάτιος χρειαζόταν 7.000 εὐρώ κάθε μήνα καί ὅμως εἶχε νά πληρώσει τίς δασκάλες δύο χρόνια. Στηριζόταν σέ δωρητές ἀπό τήν Ἑλλάδα, Κύπρο καί τήν Αὐστραλία, ἀλλά τόν εἶδα νά πλένει γουροῦνες, γιά νά ἀνταποκριθεῖ στίς ὑποχρεώσεις του.

Ὁ ἴδιος ἄρχισα τίς κατηχήσεις πού μοῦ ἀνέθεσε, μέ χρήση τῆς ἀγγλικῆς καί μέ ντόπιο μεταφραστή. Παράλληλα ὀργάνωσα μηνιαῖο Σεμινάριο γιά τούς Ἱερεῖς καί 15νθήμερο γιά Κατηχητές - Κατηχήτριες. Ἐντυπωσιάστηκα ἀπό τήν ἀπροθυμία τους νά φύγουν στό τέλος, πληροφορούμενος ὅτι ἤθελαν νά σιτιστοῦν ἔστω μία μέρα ἀκόμη ἀπό τήν Ἱεραποστολή.

Ἀρχίζοντας τήν προσπάθεια, σκεπτόμουν ὄχι τί θά ἔλεγα, ἀλλά τί θά ἔλεγε ὁ Θεός δι' ἐμοῦ. «Ἡ Ἱεραποστολή πρέπει νά τοποθετεῖ στό κέντρο τόν Σταυρό καί τήν Ἀνάσταση» (Ἀναστάσιος, Ἱεραποστολή, σ. 38 καί 66).

Πρωϊ και απόγευμα, αναλύω τό Σύμβολο τής Πίστεως, τίς δογματικές και άλλες διαφορές μέ τούς έτεροδόξους, τή διδασκαλία τών ιερών πατέρων, έρμηνεύω έκλεκτά τεμάχια Παλαιās και Καινής Διαθήκης και μπαίνω σέ πρακτικά θέματα. Στίς ένστάσεις τους τό θέμα τής περιτομής. Οί Ιερείς έπιμένουν ότι θεωρείται πρωταρχικό στοιχείο κοινωνικής καταξίωσης. Αν έπιμείνουν, θά χάσουν τούς πιστούς. Δύο Ιερείς κάπως σπουδασμένοι μου δηλώνουν κατανόηση αλλά και αδυναμία συμμόρφωσης. Στό θέμα τής πολυγαμίας ή Όρθόδοξη Έκκλησία δέν βαπτίζει τούς πολύγαμους, αλλά δέχεται τά παιδιά τους. Η Ρωμαιοκαθολική Ιεραποστολή δείχνει άνοχή, ένω οι Προτεστάντες «τά έξαγιάζουν όλα», ως συνήθως...

Ακούω πολλές άνησυχίες και μετέχουμε όλοι στίς ιερές Ακολουθίες Όρθρου και Έσπερινου. Ψάλλουν όλοι από όλα τά σημεία του Ιεροῦ Ναου. Ο ίδιος μένω ξάγρυπνος όλη τή νύκτα, άφενός προσευχόμενος και προβληματιζόμενος και άφετέρου γιά νά έτοιμάσω τό ύλικό τής έπόμενης ήμέρας. Μου τό έπισημαίνουν οι Ιερείς και Κατηχητές, βλέποντας τό φως του δωματίου μου και τά μάτια μου έμφανως πρησμένα τό πρωϊ. Ο Μητροπολίτης Ιγνάτιος μέ προτρέπει νά χαλαρώσω και νά αφήσω στην Πρόνοια του Θεου, τά όποια κενά. Μάλλον μέ υπερεκαλύπτει ο Κύπριος Ιερομόναχος ιατρός Αναστάσιος Βογιατζής, ιατρός ψυχών και σωμάτων. Του παραδίδω μία βαλίτσα φάρμακα και τά ταξινομεί προσεχτικά.

Μετά τήν πρωτεύουσα Ταναναρίβη πρέπει νά πάω στήν πόλη Tulear, χίλια χιλιόμετρα νότια. Ὁ ἀσφαλτόδρομος εἶναι ἄθλιος, οἱ λακκουῖβες μᾶς ἐπιτρέπουν μόνο πρώτη καί δεύτερη ταχύτητα. Περναῖμε κάποια ποτάμια, κοιλάδες μέ φυτεῖες ρυζιοῦ καί καλαμποκιοῦ, μέ τή θέα νά μειώνει τή φορική τοῦ ὁδοστρώματος. Τά χωριά δέν ἔχουν ρεῦμα οὔτε τηλεφωνία, ἐνῶ κάπου πουλᾶνε ἀγαλματίδια τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας. Οἱ πόλεις ἔχουν «χωματερές» ἀνάμεσα στά σπίτια, ἐνῶ ἄνδρες καί γυναῖκες οὐροῦν στό δρόμο. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ ἐξάπλωση τῆς malaria, ἡ ὁποία ἀποδεκατίζει τόν πληθυσμό. Στό τέλος τῆς ἡμέρας φτάνουμε στή Fianarantsoa, 11 ὥρες γιά 450 χιλιόμετρα, ὅπου διανυκτερεύουμε. Τό πρωῖ ἀναχωρῶντας κάνουμε στάση στή Sakaraha ὅπου ἡ Ρωμ/κή Ἱεραποστολή τῆς «Παναγίας τῆς Λούρδης». Βαθιά νύχτα φτάνουμε στήν παραθαλάσια Tulear.

Τήν ἐπόμενη νύχτα σπεύδουμε ὑπό βροχή στήν Ἀκολουθία καί ἀρχίζουμε τό Σεμινάριο Ἱερέων καί Κατηχητῶν μαζί. Τά θέματα εἶναι ὅμοια μέ τῆς Τάνα, ἀλλά τό μορφωτικό ἐπίπεδο εἶναι χαμηλότερο. Ἐπίσης τά κουνούπια ἐπιβάλλουν συνεχῆ ῥαντισμό στό σῶμα, μήπως καί φύγουμε χωρίς προβλήματα. Στήν Ἐκκλησία ψάλλουν ὅλοι μαζί ἄνδρες, γυναῖκες καί μικρά παιδιά.

Στήν αἴθουσα τοῦ Σχολείου πλάϊ στοιβάζονται 60-80 μαθητές, οἱ μισοί χωρίς θρανίο! Ὅσοι προλάβουν κάθονται, οἱ λοιποί στό ἔδαφος. Ὁδηγοῦμε πάνω ἀπό μία ὥρα, 17 χιλιόμετρα, πρὸς τό ψαροχώρι Beraby. Μαζεύονται ἀρκετές γυναῖκες, ὅλες χῆρες, διότι ἡ περιοχή μαστίζεται ἀπό

κυκλώνες. Οί άνδρες έκμεταλλεύονται τήν άμπωτη γιά νά μαζέψουν καβούρια, αλλά μέ τήν πλημμυρίδα χάνονται. Τόν Φεβρουάριο τοῦ 2013, ό «χοῦμπερτ», ἔπνιξε 54 άτομα, χιλιάδες ζῶα καί γκρέμισε τίς λασποκαλύβες τους.

Τήν τελευταία νύχτα μοῦ παίζουν κιθάρες καί τύμπανα ἔξω ἀπό τό ὑπνοδωμάτιό μου. Βγαίνοντας νά τοῦς χαιρετίσω χάνω τόν ὕπνο μου, ἐνῶ μέ ἀναμένει ἡ διήμερη ἐπιστροφή. Μοῦ προτείνουν νά φύγω μέ τοπικό ἀεροπλάνο, ἀλλά αὐτό θά νόθευε τήν ἱεραποστολική μου ἐμφάνιση. Εἶπα μέσα μου «εἰ δυνατόν, παρελθέτω... τό ποτήριον τοῦτο» (Μτθ. 26, 39). Τό ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς μέσα σέ ἕνα minibus μαζί μέ ἀνθρώπους πού κάπνιζαν καί πολλά ζῶα. Δυό – τρεῖς φορές νόμισα ὅτι θά πέθαινα, ὡστόσο ὁ Θεός μοῦ ἔδωσε παράταση.

Ry Renimasin' Andriamanitra vengeo izahay

(Υπεραγία Θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς)

[1] “Γεννήσεται μία ποιμνη, Εἰς ποιμήν” “Εἰς Κύριος, μία πίστις, ἕν βάπτισμα” (Ιω. 10, 16. Ἐφεσ. 4, 5).

[2] “Ἡ ἀπαρχή ἀγία, καί τό φύραμα... ἡ ρίζα ἀγία καί οἱ κλάδοι...” (Ρωμ. 11,16). Βλ. Ἐβρ. 12, 10, Α' Πέτρο. 1, 15).

[3] “Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη...” (Μτθ. 28, 19-20), Βλ. καί Μάρκ. 16, 15-16. Βλ. καί Πράξ. 10, 42. Πράξ. 1,8). Α' Πέτρο. 1, 15).

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ κ. ΜΑΡΚΟΥ

- Ἐκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Ἀπευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν - Κων. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ἰστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπέρ τοῦ κατηχητικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου.
- IBAN GR 98 0110 4900 0000 4900 0199 684

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ καί ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

Ο τομέας Ἐπιστημόνων τοῦ Συλλόγου Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολικῆς Δράσεως «Ο ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ» συνδιοργάνωσε μέ τά Ἐκπαιδευτήρια «Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ» τό 66ο Παιδαγωγικό Συνέδριο μέ θέμα: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ τό Σάββατο 31 Ἰανουαρίου 2026 καί τήν Κυριακή 1 Φεβρουαρίου 2026 στό Ἀμφιθέατρο «ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ» τοῦ Γυμνασίου Ἀμαρουσίου τῶν Ἐκπαιδευτηρίων «Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ», ὁδός Κανάρη 9 & Συγγρού, Μαρούσι.

-ΣΑΒΒΑΤΟ 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2026-

17:30 Ἀγιασμός στόν Ἱερό Ναό τῶν Ἐκπαιδευτηρίων

18:00 Ἐναρξη – Προσφωνήσεις

18:15 Γλωσσική ἔκφραση καί ψυχοκοινωνική ἀνάπτυξη:
Σύγχρονες προκλήσεις καί προοπτικές

Δρ. Μαρία Θεοδωράτου - Μπέκου

Κλινική Ψυχολόγος, D.E.S.S.

Διδάσκουσα: Ἑλληνικό Ἄνοικτό Πανεπιστήμιο, N.U.P.

19:00 Τό λόγιο ἐπίπεδο στή σύγχρονη κοινή νεοελληνική:
θεωρία, ἱστορία, ἐφαρμογή

Ἀσημάκης Φλιάτουρας

Ἀναπληρωτής Καθηγητής Ἱστορικῆς Γλωσσολογίας Τμήματος Ἀνθρωπιστικῶν Σπουδῶν Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

19:45 Συζήτηση

-ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2026-

18:00 Ἡ ἐποχή τῆς συν-μάθησης:

Ὁ ἄνθρωπος καί ἡ μηχανή στό ἴδιο θρανίο

Ἐμμανουήλ Β. Βλατάκης - Γκαραγκούνης

Ἐπίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Wisconsin – Madison

Τμήμα Ἐπιστήμης Ὑπολογιστῶν

18:45 Ἑλληνικός λόγος καί πνευματική ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου

Σεβ. Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκος

19:30 Συζήτηση

20:00 Κλείσιμο Συνεδρίου

Χριστιανές γυναίκες με σημαίνουσα δράση στις πρώτες Εκκλησίες: οι έπιστολές του Άποστόλου Παύλου και τό ρωμαϊκό πλαίσιο

της Έλλογμωτάτης κ. Σοφίας Γεωργακοπούλου¹,
Καθηγητριάς Λατινικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής του Ε.Κ.Π.Α.

Λεόντων γάρ θερμότεραι αί τότε γυναίκες ήσαν, διανεμόμεναι πρός τούς άποστόλους τούς ύπέρ του κηρύγματος πόνους· διά τουτο και συναπεδήμουν αυτοίς, και τά άλλα πάντα διηκονούντο.

(Ιωάννης Χρυσόστομος, Έρμηνεία της Προς Ρωμ. Έπιστολής Όμιλία ΛΑ').

Η διερεύνηση της ταυτότητας των γυναικων που έχουν κύρος και επιρροή στις πρώτες χριστιανικές Εκκλησίες, όπως μαρτυρείται στις Έπιστολές του Άποστόλου Παύλου, καθώς και τό έρώτημα εάν πρόκειται για συμβατό με την εποχή status ή για ρηξικέλευθη πολιτισμική συνθήκη αποτελούν τό θέμα του άρθρου της Wendy Cotter (1994)². Θα γίνει αναλυτική και κριτική παρουσίαση αυτής της μελέτης, ή οποία δομείται σε τρία βασικά μέρη. Τό πρώτο μέρος απαριθμεί τις γυναίκες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις πρώτες χριστιανικές κοινότητες, αναλύοντας τά σχετικά εδάφια από τις Έπιστολές του Άποστόλου Παύλου. Τό δεύτερο μέρος περιλαμβάνει σύντομη έπισκόπηση των γεωγραφικών στοιχείων,

¹ Καθηγήτρια Λατινικής Φιλολογίας, Τμήμα Φιλολογίας, Ε.Κ.Π.Α.

² Η μελέτη αυτή αποτελεί έμπλουτισμένη έκδοχή της όμιλίας που εκφώνησα στις 29 Ιουνίου 2023, κατά τον έορτασμό του Άποστόλου Παύλου στις Οίνουσσες. Ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση και τή φιλοξενία τον δήμαρχο Οίνουσσων κ. Γεώργιο Δανιήλ, καθώς και τον Μητροπολίτη Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκο, για την άδειάλειπτη άρωγή του. Η έργασία πηγάζει πρωτίστως από τό άρθρο της Cotter (1994) και είναι έμπλουτισμένη με πηγές από τό πρωτότυπο, διορθώσεις και προσθήκες. βιβλιογραφία (στις ύποσημειώσεις) και συνοπτικό πίνακα. Λιγοστές σχετικές με τό θέμα νύξεις κάνει τό άρθρο του Stark (1995), 238-239, που είναι σημαντικό για τις δημογραφικές αναλύσεις και στατιστικές με βάση τό φύλο στις πρώτες Εκκλησίες, όπου υπερετρούν οι γυναίκες (κυρίως των άνωτέρων τάξεων), καθώς και για τον καιρίο ρόλο τους στη ραγδαία εξάπλωση του Χριστιανισμού. Γενικότερα για τις Χριστιανές γυναίκες κατά την πρώιμη και ύστερη ρωμαϊκή αυτοκρατορία, βλ. ένδεικτικά Gryson (1972), MacDonald (1994), Kraemer και D' Angelo (1999), Winter (2003), Osiek και MacDonald (2005), Πέππα (2007), Cohick (2009), Kraemer (2012), Tervahauta et al. (2017).

ειδικότερα τῶν πολιτισμικῶν στοιχείων γιά τίς πόλεις στίς ὁποῖες ἔδρασαν καί ἐπέδρασαν αὐτές οἱ Χριστιανές, καθῶς καί βασικές πληροφορίες γιά τή θέση τῆς ἐλεύθερης Ρωμαίας γυναίκας τόν 1ο αἰ. μ. Χ.. Ἡ τρίτη ἐνότητα ἐστιάζει στό καίριω ζήτημα τῆς σχέσης τῆς σημαίνουσας καί σπουδαίας θέσης Χριστιανῶν γυναικῶν στίς παύλειες Ἐκκλησίες μέ τό ἰσχύον νομικό καί κοινωνικό ῥωμαϊκό πλαίσιο.

A. Οἱ ἀναφορές σέ Χριστιανές γυναῖκες μέ σημαίνοντα ρόλο στίς Ἐπιστολές τοῦ Παύλου

Στίς Ἐπιστολές τοῦ Ἀποστ. Παύλου γίνονται δεκατρεῖς ὀνομαστικές ἀναφορές σέ γυναῖκες ἐντός τῶν πρώτων χριστιανικῶν κοινοτήτων:

ἡ Ἀμφία (Φιλῆμ. 2), ἡ Χλόη (Α΄ Κορ. 1:11), ἡ Πρίσκα (Ρωμ.16: 3-4, Α΄ Κορ. 16:19), ἡ Εὐοδία καί ἡ Συντύχη (Φιλ. 4:2), ἡ Φοῖβη (Ρωμ. 16:1), καί ἡ Ἰουνία (Ρωμ. 16:7)³, οἱ ὁποῖες ἔχουν προεξάρχοντα ρόλο,

---

³ Ἡ Ἰουνία ἀποσιωπάται στή μελέτη τῆς Cotter (1994), μολοντί στήν Ἐπιστολή πρὸς Ρωμ. 16:7, ἡ Ἰουνία καί ὁ Ἀνδρόνικος χαρακτηρίζονται «ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις» διακεκριμένοι ἀπόστολοι, καθῶς καί συμπατριῶτες καί συναιχμάλωτοι τοῦ Ἀποστ. Παύλου. Μετά ἀπό δώδεκα αἰῶνες, ὁ καθολικός ἀρχιεπίσκοπος καί θεολόγος Αἰγίδιος τῆς Ρώμης (Aegidius Romanus ἢ Egidio Colonna, 1247 - 1316) εἶναι ἀναμφισβήτητα ὁ πρῶτος πού παρερμηνεῦει τήν αἰτιατική Ἰουν/λ-ίαν, πιστεύοντας ὅτι δηλώνει ἄνδρα, ἂν καί τό ἀναμενόμενο ἀνδρικό ὄνομα εἶναι Ἰούνιος (Iunius) ἢ Ἰούλιος (Iulius). Εἶναι ἀπίθανο νά εἶναι σύμπτυξη τοῦ Ἰουνιανός, σύμφωνα μέ μία εὐφάνταστη ὑπόθεση. Στίς Διατάξεις Ἀποστόλων (στά λατινικά ἀποδίδεται ὡς Indices apostolorum), ἀναξιόπιστο ἔργο πού ἀποδίδεται στόν Ἐπιφάνιο (4ος αἰ.), ἀλλά πιθανότατα εἶναι ψευδώνυμο καί χρονολογεῖται τόν 9^ο αἰ., καταγράφονται τά ὀνόματα Πρίσκας καί Ἰουνίας δηλ. ἀρσενικοῦ γένους, ἀντί τῶν θηλυκῶν Πρίσκα καί Ἰουνία. Σέ ἀντίθεση, ἀρχαῖες λατινικές, συριακές, κοπτικές μεταφράσεις, καθῶς καί Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καί Θεολόγοι, μεταξύ ἄλλων, ὁ Ὠριγένης (PG 14.1280), καί ὄχι ἡ ἐσφαλμένη μετάφραση ἐνός χωρίου του ἀπό τόν Ρουφίνο, PG 14.1289), ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (PG 95.565), ὁ Γάλλος φιλόσοφος καί θεολόγος Πέτρος Ἀβελάρδος (CCComMed 11.330), δέν ἀμφισβητοῦν ὅτι πρόκειται γιά γυναῖκα, τήν Ἰουνία (ἢ Ἰουλία). Γιά μία διερεύνηση τῶν παλαιογραφικῶν, θεολογικῶν καί κοινωνικῶν πολιτισμικῶν παραμέτρων πού συμβάλλουν στήν ἐπιλογή ὑπέρ τῆς γυναίκας «Ἰουνία», βλ. Err (2005). Στά ἑλληνικά, βλ. Καραβιδόπουλος (2007): γιά τή σχετική ἐνημέρωση εὐχαριστῶ τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου κ. Μᾶρκο.

ἐνῶ οἱ ἀκόλουθες ἑπτὰ γυναῖκες (ἐκ τῶν ὁποίων πέντε ἀναφέρονται ὀνομαστικά καί δύο ἀνώνυμα) δέν φαίνεται ὅτι πρωτοστατοῦν στήν Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ὅταν χαιρετίζονται θερμά ἀπό τόν Ἀποστ. Παῦλο στήν Πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή 16⁴ : ἡ Μαρία (Ρωμ. 16:6, SBL 2010 ἀσπάσεσθε Μαριάμ, ἣτις πολλά ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς,] ἡμᾶς ST 1550), ἡ Τρύφαινα καί ἡ Τρυφῶσα, ἡ Περσίδα⁵ (Ρωμ. 16:12 SBL 2010 ἀσπάσεσθε Τρύφαιναν καί Τρυφῶσαν τάς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ, ἀσπάσεσθε Περσίδα τήν ἀγαπητήν, ἣτις πολλά ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ), ἡ μητέρα τοῦ Ρούφου, πού δέν ἀναφέρεται μέ τό ὄνομά της (Ρωμ. 16:13 SBL 2010 ἀσπάσεσθε Ρούφον τόν ἐκλεκτόν ἐν Κυρίῳ καί τήν μητέρα αὐτοῦ καί ἐμοῦ), ἡ Ἰουλία καί ἡ ἀδελφή τοῦ Νηρέα (Ρωμ. 16:15 SBL 2010 ἀσπάσεσθε Φιλόλογον καί Ἰουλίαν, Νηρέα καί τήν ἀδελφήν αὐτοῦ, καί Ὀλυμπᾶν καί τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντα ἁγίους, «TGV: Χαιρετισμούς ἐπίσης στό Φιλόλογο καί στήν Ἰουλία, στό Νηρέα καί στήν ἀδερφή του, στόν Ὀλυμπᾶ καί σ' ὅλους τοὺς χριστιανούς τῆς συντροφιάς τους»)⁶.

Ἡ Μαρία ἔχει ἐργαστεῖ σκληρά στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας⁷, ὅπως ἡ Τρύφαινα, ἡ Τρυφῶσα καί ἡ Περσίδα ἔχουν πολλά προσφέρει στό ἔργο τοῦ Κυρίου.

(συνεχίζεται)

⁴ Γιά τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις μεταξύ τοῦ Ἀποστ. Παύλου καί τῶν Χριστιανῶν γυναικῶν μέ σπουδαία ἐνεργό ἐκκλησιαστική δράση στήν Πρὸς Ρωμαίους 16, βλ. Mathew (2013).

⁵ Ὅπως ἡ Ἰουνία, ἡ Περσίδα καί ἡ Κλαυδία παραλείπονται ἀπό τόν κατάλογο τῆς Cotter (1994), 350, σημ. 2.

⁶ Ἡ Cotter (1994) 350, σημ. 2, λανθασμένα συγκαταλέγει στίς ὀνομαστικές ἀναφορές γυναικῶν καί τόν Ὀλυμπᾶ, ὁ ὁποῖος μαρτύρησε στή Ρώμη περίπου τό 64.

⁷ Ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος (περ. 349-407) ἐξηγεῖ τήν φράση τοῦ Ἀποστ. Παύλου «πολλά ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς» ὡς ἐξῆς: οὐκ εἰς ἑαυτήν μόνον οὐδέ εἰς τήν οἰκείαν ἀρετήν, ὁ παλλαί καί νῦν ποιοῦσι γυναῖκες νηστεύουσαι, χαμευνοῦσαι, ἀλλά καί εἰς ἐτέρους, ἀποστόλων καί εὐαγγελιστῶν ἀναδεξάμενοι δρόμους. Καί λίγο προηγουμένως, ὅπου παραθέτει τήν παύλεια φράση «Ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἣτις πολλά ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς» ἀναφωνεῖ, διαπιστώνοντας τήν ἀνωτερότητα τῶν γυναικῶν: Τί τοῦτο; Πάλιν γυνή στεφανοῦται καί ἀνακηρύττεται, πάλιν ἡμεῖς αἰσχνόμεθα οἱ ἄνδρες· μᾶλλον δέ οὐκ αἰσχνόμεθα μόνον, ἀλλά καί σεμνυόμεθα. Σεμνυόμεθα μὲν γάρ, ὅτι τοιαῦται παρ' ἡμῖν γυναῖκες· αἰσχνόμεθα δέ, ὅτι σφόδρα αὐτῶν ἀπολιμπανόμεθα οἱ ἄνδρες. (Πρὸς Ρωμ. Ὁμιλία ΛΑ'). Τά σχόλια τοῦ Ἰωάννη Χρυσόστομου στίς Ἐπιστολές τοῦ Παύλου (In Epistulam ad Romanos, ad Philemonem κλπ) ἀπό τήν Πατρολογία τοῦ Migne ἀντλήθηκαν ἀπό τήν ψηφιοποιημένη ἔκδοση τοῦ Παν/μίου τοῦ Αἰγαίου:

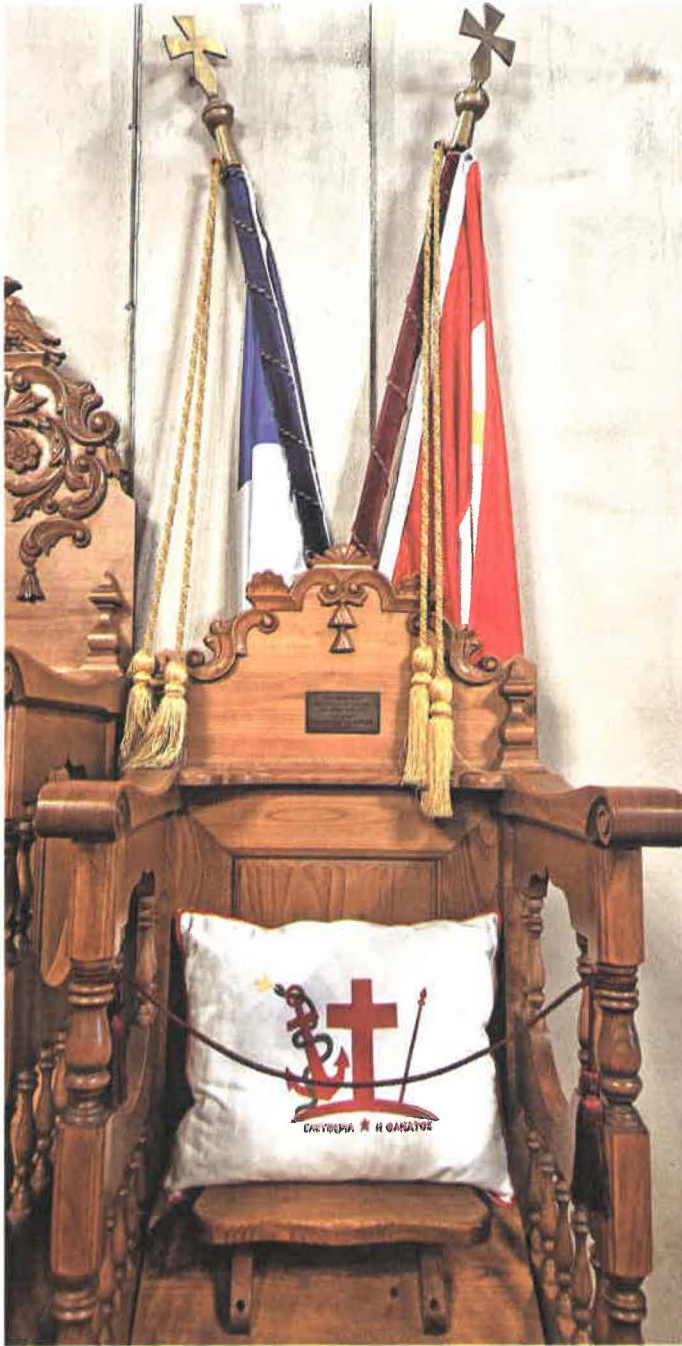
http://khazarzar.skeptik.net/pgm/PG_Migne/John%20Chrysostom_PG%2047-64/

Ὁ Σεβ. Σεργῶν κηρύττει εἰς Ἱ.Μ. Βοηθείας (15.02.26)

Ὁ Ὑφυπ. Ὑγείας κ. Θεμιστοκλέους ἐγκαινιάζει ἀνακαισθεῖσαν δαπάναις τῆς Ἱ.Μητροπόλεως Παιδιατρικὴν Κλινικὴν Σκυλιτσείου (29.01.26)

Τό στασίδι του Κανάρη
(Γ. Ν. Αγ. Άποστόλων Κυψέλης)